

כגון הוא בחלב המכסה את הקרב והם בחלב שעל הדקים – ספק. [ובמקרה זה האחרון אמרו 'אם תמצא לומר' שמצטרף עם הציבור].

כהן משוח שנסתמך על הוראת בית דין ועשה על פיהם, בין שהיה מופלא בין שאינו מופלא – כתב החזו"א שדינו כחוטא בשגגת מעשה גרידא ופטור מכלום, ואינו משלים לרוב ציבור. [ומכלל דבריו משמע שאפילו קדם והורה לעצמו לפניו, כל שחטא לאחר שהורו, הרי זה כעושה על פיהם וכשגגת מעשה גרידא. וצ"ע]. ואולם בדעת הרמב"ם (עפ"י הירושלמי, וכאביי) כתב להפך, שאין מתכפר עם הציבור אלא כשידע הוראתם ועשה במה שהורו ממש.

דף ז

י"ד. א. מה המשותף והשונה בדין קרבן הבא על חטא, לאחד מן העם שחטא, לכהן משיח ולנשיא? ומה ביניהם ובין ציבור שחטא?

ב. מה המשותף והשונה בין חטא עבודת כוכבים לשאר חטאים שזדונם כרת, לענין חיוב קרבן?

א. קרבן חטאת (קבועה) של יחיד בשגגת מעשה בכל המצוות אשר לא תעשינה – כשבה או שעירה. ובעבודת כוכבים – שעירה.

הנשיא, בכל המצוות בשגגת מעשה – מביא שעיר. ובעבודת כוכבים – שעירה.

כהן משיח, בכל המצוות בהעלם דבר עם שגגת מעשה – מביא פר, ובשגגת מעשה לבד – פטור. ובעבודת כוכבים מביא שעירה, לרבי – בשגגת מעשה, ולחכמים – רק בהעלם דבר, כמו שנתבאר לעיל.

הציבור מביא פר לחטאת בהעלם דבר. ובעבודת כוכבים – פר לעולה ושעיר לחטאת.

[קרבן חטאת 'עולה ויורד' – אינו בציבור ולא בכהן משיח, ויש מי שאומר שכהן משיח מביא 'עולה ויורד'. וכן נחלקו תנאים בנשיא וכפי שיפורט להלן ח-ט].

אשם ודאי – שוה לכל נפש; יחיד כהן-משיח ונשיא. אשם תלוי ישנו ביחיד ובנשיא אבל לא בכהן משוח. ואין אשם בציבור כלל.

ב. כאמור, כל נפש החוטאת בעבודת כוכבים בשוגג – מביאה שעירה. משא"כ בשאר מצוות אשר לא תעשינה, היחיד מביא כשבה או שעירה, הנשיא מביא שעיר, והכהן המשוח [בהעלם דבר] פר.

ובציבור, בהעלם דבר בכל המצוות מביאים פר לחטאת, ובעבודת כוכבים פר לעולה ושעיר עוים לחטאת. כאמור לעיל לדברי רבי, הכהן המשיח מביא קרבן לעבודת כוכבים בשגגת מעשה גרידא, משא"כ בשאר מצוות אינו מביא אלא בהעלם דבר.

לענין שאר דברים, שוים הקרבנות הבאים על כל המצוות ועל עבודת כוכבים: לעולם אין חייבים קרבן אלא בדבר שזדונו כרת. וכן דיני ההוראה והעלם דבר וכו' שוים בשניהם (מעני מעיני לגורה שוה).

דפים ח – ט

טו. א. באלו חטאים חייבים ב"ד שהורו, או משיח או נשיא, להביא את קרבנם המיוחד להם?

ב. חטאים שחייבם בקרבן 'עולה ויורד' – מה דינם בציבור שחטאו בהוראה, בכהן משיח ובנשיא?

ג. על אלו חטאים בא אשם תלוי?

א. אין ב"ד חייבים להביא פר, ובעבודת כוכבים פר ושעיר, אלא בהוראת דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת קבועה [להוציא קרבן חטאת 'עולה ויורד'], אבל בשאר חטאים – פטורים. (דרשו מגזרה שוה עליה עליה מאיסור אחות אשה, או מהקש כל התורה לעבודת כוכבים מתורה אחת יהיה לכם... והנפש אשר תעשה...).

הורו ב"ד ב'עשה', אעפ"י שעל ידי הוראתם נתגלגל מכשול בדבר שיש בו כרת – פטורים. כגון שהתירו ביאה סמוך לוסתה, וכתוצאה מכך ארע שראתה בשעת תשמיש (עפ"י ר"ן שבועות יח, והביאו משל"מ יד, ב).

וכן הכהן המשיח כציבור (לאשמת העם), אינו חייב אלא בדבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת קבועה. ורבי עקיבא מחייב כהן משיח בפר גם בחטאים שחיוכם קרבן 'עולה ויורד' (רב פפא).
כן היא הגירסה שלפנינו. והתורא"ש מחק זאת וסובר שלרע"ק פטור לגמרי. ואפשר שכן היא דעת הראב"ד (ע' בספר 'הורה גבר').

הנשיא – מביא את קרבנו המיוחד לו, שעיר, רק בדברים שזדונם כרת ושגגתם חטאת קבועה. ולדברי רבי אלעזר (כהסבר רבי יוחנן), גם בטומאת מקדש וקדשיו מביא שעיר.

ב. כאמור, הציבור אינו מביא קרבן בדברים שדינם ב'עולה ויורד'.

וכל אחד מהחוטאים מביא קרבן עולה ויורד – למאן דאמר יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב. ולמ"ד ישעיה"ד פטור – פטורים (כ"ג לכאורה).

כהן משוח; לדברי רבי יוסי הגלילי – פטור בכולם (לפי שאינו בא לידי עניות. וכן מפורש ברש"י). לדברי רבי עקיבא (כפי שאמר רב פפא. ותורא"ש מחק הגרסה) – מביא פר (ודוקא בהוראה, לא בשגגת מעשה גרידא. כ"ג לכאורה). ולרבי שמעון – חייב בקרבן 'עולה ויורד', מלבד בטומאת מקדש וקדשיו שפטור (ונכרתה הנפש ההוא מתוך הקהל – יצא זה שאין חטאתו שוה לשאר יחידים שבקהל). ואף בשמיעת קול וביטוי שפתיים – אינו חייב אלא או בעשירות או בעניות אך לא בדלי דלות (רב הונא בריה דר"י).
נשיא – לרבי יוסי הגלילי פטור בכולם (לפי שאינו בא לידי עניות. רבי ירמיה). לר' עקיבא – חייב ב'עולה ויורד' מלבד בשמיעת קול, לפי שאינו מעיד. ולר"א – הנשיא מביא שעיר בטומאת מקדש וקדשיו (ר' יוחנן).

יש מי שצדד בדעת רש"י [דלא כתורא"ש ועוד], שלפי סוגיא דידן [ולפי דעה אחת בירושלמי, דלא כסוגיות בריש כריתות ובשבועות כד] לרבי אלעזר, אם יימצא נשיא שהוא עני – יביא קרבן עני על טומאת מקדש וקדשיו. לא אמר ר"א שהנשיא בשעיר אלא באופן הרגיל שהוא עשיר (ע' קהלות יעקב ט).

ג. אשם תלוי בא על 'לא הודע' בחטאים שזדונם כרת ושגגתם חטאת קבועה. (כן דרשו מגזרה שוה 'ואשם, ומצות ה' אשר לא תעשינה' אשם-תלוי מציבור), ולא בדברים שדינם ב'עולה ויורד' [מלבד לפי מתניתא ששנה תנא לפני רב ששת, אשם תלוי בא על טומאת מקדש וקדשיו [כרבי אלעזר]. והקשה על כך רב ששת מדברי רבי יוחנן].